

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Методика викладання фахових дисциплін

Освітній ступінь

Магістр

Курс	1
Семестр	2

Спеціальність

026 Сценічне мистецтво

Освітньо-наукова програма

Музична режисура

Статус

обов'язкова

ECTS	4
Годин	120
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	80

Семестровий контроль

Екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Даць Ірина Вільямівна, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, народна артистка України, професор; Гамкало Микола Іванович, в.о. доцента кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П.І. Чайковського.
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0003-3851-2047 https://orcid.org/0000-0001-5919-2099
e-mail	irynadats@gmail.com hamkalomykola@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах» є формування системи знань про закономірності та дидактичні основи вищої мистецької освіти, організації навчання режисерів музичного театру.

Вивчення навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти сприяє комплексному засвоєнню практично-теоретичних умінь та навичок, формує світогляд майбутнього педагога-режисера, розвиває самостійність до обробки практичних досягнень з теоретичним обґрунтуванням у педагогічній практиці.

«Методика викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах» є комплексною теоретичною дисципліною, яка розкриває зв'язки між методикою викладання фахових дисциплін та методологією опанування режисерсько-педагогічною майстерністю. До програми курсу входять лекційні та семінарські заняття.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступних здатностей та вмінь:

- усвідомлення специфіки вищої мистецької освіти України в контексті європейської інтеграції, її функцій, мети і завдань;
- розуміння особливостей підготовки режисерів музичного театру в контексті Закону України «Про вищу освіту», згідно з вимогами Галузевого стандарту України;
- опанування інноваційними технологіями мистецької освіти, їхньою відповідністю фаховій підготовці;
- застосування принципів, форм, методів навчання і контролю відповідно до специфіки режисури музичного театру;
- набуття навичок у плануванні та організації навчального процесу;
- вдосконалення власної педагогічної майстерності у викладанні режисури музичного театру.

Після закінчення курсу студенти **знатимуть**:

- специфіку вищої мистецької освіти України в контексті європейської інтеграції, її функції, мету і завдання;
- специфіку підготовки режисера музичного театру згідно з вимогами Галузевого стандарту;
- особливості застосування інноваційних технологій мистецької освіти відповідно до фахової підготовки студента;
- принципи, форми, методи навчання і контролю відповідно до специфіки режисури музичного театру;
- особливості планування та організації навчального процесу за фахом;
- засоби і прийоми підвищення власної педагогічної майстерності у викладанні фахових дисциплін;

Після закінчення курсу студенти **вмітимуть**:

- вирізняти особливості підготовки режисера музичного театру в контексті європейської інтеграції мистецької освіти України з врахуванням вимог Галузевого стандарту;
- застосовувати новітні технології мистецької освіти відповідно до специфіки фаху;
- визначати принципи, форми, методи навчання і контролю відповідно до змісту певного модуля програми;
- готувати документацію з планування й організації навчального процесу, дотримуватися методології викладання дисципліни;
- підбирати індивідуальні засоби і прийоми для підвищення власної педагогічної майстерності.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання в галузі театральної, історико-теоретичної, культурологічної та практичної фахової підготовки. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін» невідривно пов'язана з предметами загальної та фахової підготовки — «Педагогікою», «Історією опери», «Історією світової культури», «Історією світової музики», «Історією української музики», «Теорію режисури».

Отримані практичні навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються під час проходження «Педагогічної практики».

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber та ZOOM. Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор, комп'ютер, апаратура для підсилення звуку і т.п. для електронних презентацій під час лекційних, семінарських, практичних занять та модульного або семестрового контролю.), музичні інструменти тощо.

ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ, ПРЕДМЕТНІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції в галузі сценічного мистецтва.
2. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними тощо) при створенні та виробництві сценічного твору.
3. Здатність до публічної презентації результатів творчої (інтелектуальної) діяльності з метою популяризації українського й світового сценічного мистецтва.
4. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.
5. Здатність до ефективної комунікації у творчому колективі під час організації, реалізації та презентації сценічного твору.
6. Здатність брати участь у фахових дискусіях із питань історії сценічного мистецтва, актуального стану та тенденцій його розвитку.
7. Здатність до організації сценічних проєктів, фестивалів та мистецьких заходів.
8. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами й засобами.
9. Вміння застосовувати знання з педагогіки у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.
10. Вміння планувати та здійснювати наукові дослідження, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі сформованої системи знань, уявлень, інтересів.
2. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
4. Здатність оперувати новітніми інформаційними та цифровими технологіями у галузі культури і мистецтва.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.
6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.
8. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
9. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Володіти професійними навичками зі створення продуктів сценічного мистецтва.
2. Відтворювати власну художню концепцію в творах сценічного мистецтва.
3. Здійснювати аналіз стилів та напрямів у мистецтві.
4. Вести фахову дискусію іноземною мовою.

5. Застосовувати інформаційні технології у професійній діяльності.
6. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання в процесі реалізації сценічного твору.
7. Оперувати системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) при створенні та реалізації сценічного твору.
8. Аналізувати художній твір із метою його сценічної інтерпретації.
9. Обирати художні засоби, необхідні для реалізації задуму сценічного твору (проекту).
10. Володіти термінологією сценічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
11. Здійснювати педагогічну діяльність у сфері сценічного мистецтва.
12. Планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері культури та мистецтва, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

Перелік тем

МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Змістовний модуль 1. Модель вищої мистецької освіти України в реаліях сьогодення

Тема 1. Функції, мета і завдання мистецької освіти

Тема 2. Система підготовки мистецьких кадрів у контексті Закону України «Про вищу освіту»

Тема 3. Вимоги Галузевого стандарту України до підготовки режисера музичного театру

Семинар 1. Паспорт підготовки режисера музичного театру, його структура

Змістовний модуль 2. Педагогічно-організаційні засади навчального процесу

Тема 4. Інноваційні технології мистецької освіти

Тема 5. Принципи, форми, методи навчання і контролю

Тема 6. Планування і організація навчального процесу

Семинар 2. Педагогічна майстерність викладача режисури музичного театру

МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Модульна контрольна робота. Структура заняття з режисури музичного театру (за вибором)

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, відкрита дискусія, презентації, реферат.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали, а також письмові роботи студентів завантажуються у Viber групу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на	20

	семінарах	
2.	Презентація досліджень за обраною тематикою	20
3.	Відвідування лекцій	20
4.	Режисерсько-педагогічний аналіз творів	20
5.	Екзамен	20
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, майстер-класах, відвідування театральних фестивалів, конкурсів, вистав тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Алексюк, А. М. Педагогіка вищої школи : курс лекцій : модул. навчання : навч. посіб. / А. М. Алексюк. – Київ : ІСДО, 1993. – 220 с.
2. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ : Центр навч. літ., 2003. – 316 с.
3. Вітвицька, С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : метод. посіб. Для студентів магістратури за модул.-рейтинг. системою навчання / С. С. Вітвицька ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир : [б. в.], 2005. – 396 с.
4. Галузинський, В. М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні : навч. посіб. для викладачів та аспірантів вузів / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух ; Ін-т систем. дослідж. освіти, Київ. лінгвіст. ун-т. – Київ : ІНТЕЛ, 1995. – 168 с.
5. Кузьмінський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – Київ : Знання, 2005. – 486 с.
6. Падалка, Г. М. Педагогіка мистецтва : теорія і методика викладання мистец. дисциплін / Г. М. Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с.
7. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – 2-е вид., перероб. і доповн. – Київ : Знання, 2005. – 399 с.
8. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. для студентів, аспірантів та молодих викл. вузів / А. М. Алексюк ; Міжнар. фонд «Відродження». – Київ : Либідь, 1998. – 557, [1] с.
9. Фіцула, М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Київ : Академвидав, 2006. – 352 с. – (Серія «Альма матер»).

Допоміжна

10. Бех, І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. / І. Д. Бех ; Ін-т змісту і методів навчання. – Київ : [б. в.], 1998. – 204 с.

11. Богданова, І. М. Модульний підхід до професійно-педагогічної підготовки вчителя : монографія / І. М. Богданова ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса : Маяк, 1998. – 284 с.
12. Бондар, В. І. Модульно-рейтингова технологія вивчення навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики) : навч. посіб. / В. І. Бондар. – Київ : НПУ ім. М. Драгоманова, 1999. – 49 с.
13. Бондар, В. І. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання : нормат. зб. Т. 1. / за заг. ред. М. Ф. Степка, Л. М. Горбунової. – Київ : Форум, 2007. – 798 с.
14. Вища освіта в Україні : норматив.-прав. регулювання / за ред. А. П. Зайця, В. С. Журавського. – Київ : Форум, 2003. – 950 с.
15. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2004. – 384 с.
16. Дичківська, І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2004. – 352 с. – (Серія «Альма-матер»).
17. Зязюн, І. А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти ; ред. І. А. Зязюн. – Київ : Віпол, 2000. – 636 с.
18. Кремень, В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / Василь Григорович Кремень. – Київ : Грамота, 2005. – 448 с.
19. Костриця, Н. М. Методика навчання студентів спілкуванню в управлінській діяльності : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. М. Костриця, В. І. Свистун, В. В. Ягунов. – Київ : Центр навч. літ., 2006. – 272 с.
20. Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів: теорія, практика, програми / Ін-т змісту і методів навчання; упоряд. Н. І. Косарева; за ред. А. Й. Капської. – Київ : [б. в.], 2001. – 192 с.
21. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська [та ін.]; ред. О. М. Пехота. – Київ : АСК, 2001. – 256 с.
22. Основи педагогіки вищої школи : навч.-метод. комплекс для аспірантів і магістрів / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; уклад.: Л. Вовк, О. Падалка, Р. Семерникова. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 59 с.
23. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посіб. / О. М. Пехота, В. Д. Будак, А. М. Старева [та ін.]; за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – Київ : АСК, 2003. – 240 с.
24. Подоляк, Л. Г. Психологія вищої школи : практикум / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : Каравела, 2008. – 336 с.
25. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556–VII [ред. від 01.01.2023] // Законодавство України. – Текст. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 06.02.2023). – Назва з екрана.
26. Режисура музичного театру : галуз. стандарт України з підготовки магістра за напрямом 0202 «Мистецтво», спец. 6.020201 «Театральне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура». – Київ : НМАУ, 2011.
27. Нісімчук, А. С. Сучасні педагогічні технології : навч. посіб. / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – Київ : Просвіта; Кн. Пам'яті України, 2000. – 368 с.
28. Тарасевич, Н. М. Стратегія поведінки вчителя у складних педагогічних ситуаціях : спецкурс : тексти лекцій / Н. М. Тарасевич; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ЮЦ ПДПУ, 2005. – 119 с.
29. Шапран, О. І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів / О. І. Шапран; Держ. вищ. навч. закл. «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький : С. В. Карпук, 2007. – 370 с.
30. Щербань, П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / П. М. Щербань. – Київ : Вища школа, 2004. – 207 с.

15. Інформаційні ресурси

Журнали:

Гуманітарні науки

Вища освіта України

Вища школа

Педагогіка і психологія: Вісник Академії педагогічних наук України

Проблеми освіти
Філософська думка.

Інтернет-ресурси:

1. <https://moderato.in.ua/>
2. <http://mi-re.do.am/index/0-2>